

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ	การประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากการก่อสร้าง เขื่อนกันตลิ่งกว๊านพะเยา
ผู้เขียน	นายสุทิตย์ เสมอเชื้อ
ปริญญา	สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ	อาจารย์ ดร.ยุวรงค์ จันทรวิจิตร บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลกระทบทางสุขภาพทางกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณ จากการก่อสร้างเขื่อนกันตลิ่งกว๊านพะเยา ประชากรคือ จำนวนครัวเรือนที่อยู่ในเขตตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน เลือกแบบเจาะจง จำนวน 11 คนและกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ตัวแทนของครัวเรือน จำนวน 349 ครัวเรือน สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยแนวคำถามในการสนทนากลุ่มและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งสร้างขึ้นโดยผู้วิจัยจากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน สำหรับแบบสัมภาษณ์ได้นำมาหาความเชื่อมั่นได้เท่ากับ .86 รวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ และจัดเวทีนำเสนอผลการศึกษาต่อประชาชนและผู้เกี่ยวข้อง สำหรับข้อมูลจากการสนทนากลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปและจัดหมวดหมู่เนื้อหา ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์ใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า การก่อสร้างเขื่อนกันตลิ่งกว๊านพะเยามีผลกระทบทางสุขภาพทางกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณทั้งด้านบวกและด้านลบ ผลกระทบทางสุขภาพทางกายด้านบวก คือ 1) เพิ่มความปลอดภัยให้แก่ประชาชนจากอุบัติเหตุจากรถ 2) ลดการเกิดอุบัติเหตุพลัดตกน้ำ และ 3) มีสถานที่สำหรับประชาชนมาออกกำลังกาย ผลกระทบทางสุขภาพทางกายด้านลบ คือ 1) มีการทิ้งขยะลงสู่กว๊านพะเยาเพิ่มขึ้น 2) ถนนแคบ และ 3) การจอดรถไม่มีระเบียบ

ทำให้เกิดอุบัติเหตุจากรถได้ง่าย ผลกระทบทางสุขภาพทางจิตใจด้านบวก คือ 1) ทำให้ทัศนียภาพบรรยากาศบริเวณกว๊านพะเยาสวยงามขึ้น และ 2) รู้สึกสบายใจที่มาพักผ่อนที่กว๊านพะเยา

ผลกระทบทางสุขภาพทางจิตใจด้านลบ คือ 1) หงุดหงิดที่การจราจรติดขัดโดยเฉพาะในตอนเย็น และ 2) รู้สึกกังวลใจที่มีวัยรุ่นมารวมกลุ่มกัน

ผลกระทบทางสุขภาพทางสังคมด้านบวก คือ 1) ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น 2) ครอบครัวมีกิจกรรมร่วมกัน และ 3) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น

ผลกระทบทางสุขภาพทางสังคมด้านลบ คือ เป็นแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่นมาทะเลาะวิวาทกัน

ผลกระทบทางสุขภาพทางจิตวิญญาณด้านบวก คือ รู้สึกภาคภูมิใจที่กว๊านพะเยาเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เจริญขึ้น สำหรับผลกระทบทางสุขภาพทางจิตวิญญาณด้านลบนั้น กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจว่าภาพของวิถีชีวิตเดิมและความสวยงามเป็นธรรมชาติของกว๊านพะเยาสูญเสียไปหรือไม่

จากผลการศึกษาดังกล่าว ควรที่จะมีการจัดระเบียบเกี่ยวกับพื้นที่จอดรถ การจัดการขยะ และจัดให้มีการตรวจตราความสงบเรียบร้อยบริเวณกว๊านพะเยา

Independent Study Title	Health Impact Assessment of the Kwan Phayao Wall Construction
Author	Mr. Suitit Samerchea
Degree	Master of Public Health
Independent Study Advisor	Lect. Dr. Yuwayong Juntarawijit

ABSTRACT

This descriptive study aimed to study the impact on physical, mental, social and spiritual health from the Kwan Phayao Wall Construction. The population of the study was households, living in Wiang Subdistrict, Muang District, Phayao Province. The samples were divided into 2 groups : 11 community leaders for focus group discussion, which were selected by purposive sampling and 349 people who were representative of the households, which were selected by multi-stage sampling. The instruments used in this study were the guideline for the focus group discussion and interview form which were constructed by researcher and reviewed by 3 experts. The reliability of the interview form was at .86. The methods used in data collection were focus group discussion, interviewing, and reflecting the result findings to the public. Data from focus group discussion were summarized and grouping, data from the interview were analyzed by using descriptive statistics.

The results showed that the Kwan Phayao Wall Construction had both positive and negative impacts on physical, mental, social and spiritual health. Positive impacts on physical health were 1) increasing safety for people from the traffic accident, 2) reducing an accident of falling into the lake, and 3) having exercising area for people. Negative impacts on physical health were 1) increasing released waste to Kwan Phayao, 2) causing road become narrow, and 3) car parking was not well organized which can cause an accident. Positive impacts on mental

health were 1) positive aesthetic changes and 2) feeling comfortable from recreation at Kwan Phayao. Negative impacts on mental health were 1) feeling uncomfortable with traffic jam during in the evening, 2) worried about adolescents gathering. Positive impacts on social health were 1) people gained more incomes, 2) families had joint activities, and 3) promoted local traditional activities. Negative impact on social health was conflict problems caused by adolescents quarrelling. Positive impact on spiritual health was people were proud of the improvement of Kwan Phayao. Negative impact on spiritual health was unsure if the previous life style and natural view of Kwan Phayao had disappeared.

The result findings suggested that regulations should be drawn on car parking, rubbish management and security in the area of Kwan Phayao.